

Hranice (meze) celku

O celku můžeme mluvit jen pod tou podmínkou, že jde o útvar (soustavu) vnitřně sjednocený (-ou) a navenek nějak vymezený, ohraničený. Důležitá je jakási rovnováha mezi tímto omezením či ohraničením vůči okolním skutečnostem (událostem, procesům, jsoucnům, hromadám jsoucenců atd.) a jakousi propustností či prostupností těchto mezí, a to v obou směrech. Tyto meze musí být aktivně udržovány a také ovládány, přičemž není vždy nutné, aby byly ovládány aktivně z centra; ony meze mohou mít v některých směrech či ohledech jistou relativní samostatnost (autonomii), závislou na „centru“ celku, tj. na jeho „subjektu“. Je to totiž subjekt celku, který garantuje jeho celkovost, tj. sjednocenost, ale protože i takový pravý celek může v sobě sjednocovat další celky (které mají svou vlastní integritu), celkovost pravého celku spočívá v jeho schopnosti integrovat také vnitřní stránku všech takových sub-subjektů. A protože hranice celkovosti, které ustavuje a udržuje jen sám subjekt celku (sjednocujícího i všechny vnitřní momenty sub-subjektů), jsou do jisté míry či v jistých mezích propustné, může se stát, že do společenství sub-subjektů pronikne cizí prvek, který se však chová jako cizí a neintegrovatelný do jednoty původního celku. Tak vzniká fenomén parazitismu, který je zapotřebí zkoumat podrobněji zvlášť.

(Praha, 190226-2.)

[původně jako 100502-4. – až po „(autonomii)“, později doplněno o zbytek – pozn. red.]